

(Fremsat 6/2 84. Første behandling 8/2 84. Betænkning 22/2 84).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 6:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage i forbindelse med Christiania?«

Af Poulsgaard (FP).

(Forespørgslen anmeldt 17/2 84. Fremme af forespørgslen vedtaget 23/2 84).

Formanden:

Jeg må bede om mere ro i salen.

Begrundelse

Poulsgaard (FP):

Hvorfor nu en ny Christianiadebat, er der nogle der vil spørge. Efterhånden er der gået 13 år, siden den ulovlige besættelse af Bådsmandsstrædes kaserne fandt sted, og vi hører

dagligt og læser dagligt om ulovligheder og andre ting, der foregår derude. Vi læser om byplan og byfornyelse. Det vælter ind med forskellige initiativer. Vi har en højesteretsdom, der har sagt, at Bådsmandsstrædes kaserne skal ryddes. Vi har en hel masse vedtagelser i folketinget, der går ud på det samme: at det skal ryddes derude. Alligevel fortsætter man nu på trettende år.

På den baggrund har fremskridtspartiet ment, at det var gavnligt, vi fik en ny debat om Christiania . . .

Formanden:

Jeg bad om mere ro. Der blev det modsatte. Jeg beder om mere ro i salen, så man kan høre, hvad der bliver sagt fra talerstolen.

Poulsgaard (FP):

På den baggrund har vi altså ment, at det var interessant med en ny debat – også i lyset af, at vi har en borgerlig regering, der nok ser lidt anderledes på Christiania, end flertallet hidtil har gjort. Derfor vil jeg med både interesse og spænding lytte til det, statsministeren nu kan fortælle os.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

Under Christianiadebatten den 16. marts 1982 vedtog et flertal af folketingets medlemmer et af hr. Camre fremsat dagsordensforslag, hvorved folketinget tog daværende miljøminister Erik Holsts redegørelse om Christiania til efterretning.

Denne redegørelse angik den skitse, som konsulentfirmaet Møller & Grønborg havde udarbejdet om Christianiaområdets fremtidige anvendelse. Det fremgik af denne redegørelse, at der måtte stilles en række krav som betingelse for Christianias fortsatte eksistens, herunder især, at forholdene i området blev lovliggjort.

Jeg skal ikke her komme nærmere ind på de enkelte krav, men kan blot henvise til hr. Camres gennemgang af kravene, som den fremgår af Folketingstidende 1981-82 (2. samling), sp. 3681 og fremefter.

Imidlertid skete der i løbet af foråret og sommeren 1982 ikke noget vedrørende spørgsmålet om disse krav opfyldelse. Under førstebehandlingen den 26. november

[Statsministeren]

1982 af et forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Christiania, fremsat af en række medlemmer af fremskridtspartiet, lovede forsvarsministeren, at den embedsmandsgruppe med repræsentanter for stat og kommune, som den tidligere miljøminister i sin redegørelse havde foreslået nedsat med henblik på koordinering af statens og Københavns kommunes arbejde omkring Christiania, nu ville blive nedsat. Dette skete, men desværre har kommunen ikke ønsket at deltage i embedsmandsgruppens møder. Man er dog naturligvis blevet holdt løbende underrettet om gruppens aktiviteter.

På foranledning af embedsmandsgruppen anmodede forsvarsministeriet forsvarrets bygningstjeneste om at påbegynde en gennemgang af bygninger og installationer i Christiania med angivelse af de forventede udgifter i forbindelse med lovliggørelse af disse. Forsvarets bygningstjeneste har herefter i januar i år – altså for ganske kort tid siden – afleveret en omfattende rapport, og et eksemplar af denne rapport er udleveret til folketingets partier.

Det fremgår af rapporten, at udgifterne til lovliggørelse af bygninger og installationer vil beløbe sig til 50–105 mill. kr. – afhængigt af, hvilken løsningsmodel der vælges.

Embedsmandsgruppen har naturligvis ikke taget stilling til, hvilken model der i givet fald burde vælges, da dette simpelt hen ikke er et spørgsmål, der bør afgøres af en embedsmandsgruppe.

Forsvarsministeren har herefter drøftet sagen med overborgmester Egon Weidekamp og anmodet om Københavns kommunes bemærkninger til rapporten samt en redegørelse for kommunens synspunkter vedrørende Christianias fremtid.

Man har hidtil fundet, at resultatet af embedsmandsrapporten om Christiania bør være grundlaget for en afgørelse om, hvorvidt forudsætningerne for Christianias fortsatte eksistens kan opfyldes, og jeg synes, at vi foreløbig må afvente Københavns kommunes forhåbentlig snarlige svar, førend regeringen udtaler sig om, hvad den agter at foretage sig vedrørende Christiania.

Når dette er sagt, vil jeg dog gerne benytte lejligheden til endnu en gang – der har jo været mange debatter om Christiania – at fastslå, at det er stridende mod almindelig dansk retsbevidsthed, såfremt Christiania på

nogle områder indtager en særstilling. Det er regeringens opfattelse, at restaurationer på Christiania skal være udstyret med de fornødne bevillinger, at Christianias erhvervsvirksomheders momsforhold skal bringes fuldt ud i orden, at beboerne på Christiania skal betale fuld pris for el og vand, og ikke mindst at salg af hash og anden narkotika fra Christiania ikke kan tolereres – det må gælde, uanset om Christiania kommer til at blive videreført i kortere eller i længere tid.

Forhandling

Poulsgaard (FP):

Jeg vil godt starte med at takke statsministeren for besvarelsen af forespørgslen. Jeg tror såmænd, vi kunne blive enige om Christiania, for som statsministeren er inde på, er der mange ting derude, som vi absolut ikke vil stå model til længere, nemlig hash og al den kriminalitet, der foregår derude.

Men der er jo også et andet Christiania, og det ved vi da også godt. Der bor vel 900 mennesker derude, og jeg har ladet mig fortælle, at af de 900, der bor derude, er måske de 600 interesserede i at få lovliggjorte forhold. De er måske interesserede i, at folketingets kunne mande sig op til at fastsætte en tidsfrist og sige: nu får I altså en chance, hvis I bringer tingene i orden derude, hvis I lovliggør tingene. Så var disse mennesker måske også parate til at yde en indsats, og så ville de måske – og skal selvfølgelig også, som statsministeren var inde på – betale el og gas og husleje og den slags ting. Jeg tror altså, vi bliver nødt til på en eller anden måde at finde ud af, hvad folketinget vil. Det kan man også læse i Jyllands-Posten i dag i en artikel, »Giv Christiania håb«, af Hans Løvetand. Hans Løvetand bor ikke derude længere, men der er vel nok ikke ret mange, der kender Christiania ret meget bedre, end Hans Løvetand kender Christiania. Han er slet ikke, havde jeg nær sagt, så blåøjet, som flertallet i denne sal har været. Vi har jo hørt gang på gang, at nu skulle det sociale eksperiment have en chance, det var en ny livsform. Vi må ganske roligt konstatere, at det sociale eksperiment på Christiania er slået fejl, men vi må nok også konstatere, at der er nogle mennesker, der kan lide at bo derude, og de har arbejde ude i byen. Skulle vi så ikke give disse kræfter en chance?

[Poulsgaard]

Det er faktisk derfor, vi har rejst debatten her, ikke så meget for at komme Christiania til livs. Vi mener nu, at vi skal give christianitterne en chance. Vi skal sætte en tidsfrist på, og hvis de så stadig væk efter den tidsfrist ikke agter at efterleve landets love, må vi altså til at tage krassere midler i brug.

Det kan måske godt overraske nogle, at fremskridtspartiet har den holdning. Jeg kan se, at der bliver nikked. Vi jagter ikke noget mindretal, men vi vil gerne have lovlige tilstande i Danmark. Vi ville gerne have, at der skulle være lige ret for Loke og Thor. Det kan ikke være sådan, at man derude kan drive værtshus og andet uden om alle myndighederne, mens fars hammer falder med det samme andre steder. Da vi nu i 13 år har tolereret det derude, kan de mennesker, der bor på Christiania, måske have en eller anden forventning om, at folketinget godt vil finde sig i, at de er der. Nu må vi bare hjælpe dem til at få lovliggjort hele området.

På den baggrund vil jeg egentlig godt fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget udtaler, at landets love også skal overholdes i Christiania, pålægges det regeringen at gennemføre dette inden udgangen af året 1984.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Løvig Simonsen (S):

Atter en gang har fremskridtspartiet bragt Christiania til debat her i folketinget, og atter en gang har vi hørt fremskridtspartiets negative holdning til Christiania, om end jeg må indrømme, at det var nogle nye toner, vi hørte fra hr. Poulsgaard denne gang, da man foreslog en frist til udløbet af dette år. Jeg håber, at et flertal af folketingets partier vil stemme imod det dagsordensforslag, som fremskridtspartiet er kommet med, for alle må jo erkende, at inden for den frist, som fremskridtspartiet er kommet med, kan man ikke nå nogle rimelige resultater.

Når forespørgslen kommer til debat i folketinget netop nu, er der ingen tvivl om, at baggrunden er, at fremskridtspartiet har spekuleret i den borgerlige regerings støtte til Christianias nedlæggelse. Jeg behøver bare at henvise til den dagsorden, der på vegne af fremskridtspartiet, kristeligt folkeparti, venstre, det konservative folkeparti og centrumdemokraterne blev fremsat her i tinget den 16. marts 1982. Fremskridtspartiet har spekuleret i, at efter valget den 10. januar i år var der en anledning til at samle alle modstandere af Christiania i det håb, at der nu var et andet flertal, end der var her i tinget den 16. marts 1982.

Jeg tror, fremskridtspartiet har forregnet sig. Jeg tror, der stadig er et flertal i folketinget, der støtter de synspunkter, der blev givet udtryk for af den daværende, socialdemokratiske miljøminister, Erik Holst, i den redegørelse, ministeren dengang gav folketinget. I denne redegørelse, hvis udgangspunkt var den rapport, som konsulentfirmaet Møller & Grønborg udarbejdede om Christianias fremtidige anvendelse, var der opstillet fire muligheder: at Christiania rømmes, at Christiania i princippet fortsætter som hidtil som vildtvoksende, ureguleret område, at Christiania søges tilpasset samfundets normale funktionsområder, og at Christiania etableres som lovlig forsøgsby.

Socialdemokratiet går i dag som dengang imod en rømning, socialdemokratiet erkender i dag som i 1982, at Christiania ikke kan fortsætte som hidtil, og socialdemokratiet går i dag som dengang ind for den skitse, som blev forelagt i 1982, og som indebærer et samfund, hvor de almindelige love skal overholdes. Der må ske en lovliggørelse af bygninger og installationer, der må åbnes for fritidsfaciliteter i området, og de bevaringsværdige bygninger må bevares.

En gennemførelse af disse ændringer bør naturligvis ske efter kontakt med repræsentanter for beboere og i samarbejde med dem, og der må nedsættes en koordineringsgruppe med deltagelse af repræsentanter for de forskellige implicerede ministerier samt Københavns kommune.

Denne redegørelse, som der var et flertal for at tage til efterretning, betragter socialdemokratiet som det grundlag, der skal arbejdes ud fra.

[Løvig Simonsen]

Hvad er det så, der er sket siden? Forsvarsministeren fik endelig nedsat en koordineringsgruppe i december 1982, og denne gruppe har siden arbejdet med en regulering af bygningerne i området og opstillet en udgiftsberegning efter tre modeller: en fuldstændig lovliggørelse af bygningerne på grundlag af nuværende brug, 105 mill. kr., lovliggørelse af bygninger på grundlag af bygningernes kvalitet og istandsættelse, 84 mill. kr., og lovliggørelse af alle fredede bygninger, 50 mill. kr.

Jeg vil gerne takke ministeren og forsvarrets bygningstjeneste for det gennearbejdede materiale, der er udarbejdet, men det store spørgsmål er: hvad vil ministeren bruge materialet til? Jeg ved, at ministeren har taget kontakt til Københavns kommune for at få dens bemærkninger til det udarbejdede materiale, og så vidt, så godt. Men har ministeren ikke selv nogle meninger om Christianias fremtid? Har ministeren overset det flertal, der var her i folketinget den 16. marts 1982? Hvilke kontakter er der f.eks. taget til beboerne i området, og hvorledes forholder ministeren sig til, at arbejdet kan udføres som beskæftigelsesarbejde? Andre spørgsmål kan stilles. F.eks. finder jeg det modstridende, at forsvarsministeren ønsker en kommentar fra Københavns kommune, mens justitsministeren ønsker en sanering – her ment som en anden betegnelse for afvikling. Eller når justitsministeren udtaler, at der ingen er at forhandle med i Christiania, deler forsvarsministeren så også denne opfattelse? Eller når forsvarsministeren ikke mener, det er forsvarligt at anvende de 50 mill. kr. i henhold til forslag 3, er miljøministeren så enig med forsvarsministeren heri?

For socialdemokratiet ser det ud til, at den nuværende regering hverken har lyst eller vilje til at fremkomme med konstruktive forslag i henhold til redegørelsen af marts 1982. Det ser ud til, at regeringen har håbet på, at problemet løste sig selv ved, at bygninger og mennesker i Christiania bliver overladt til sig selv. Jeg håber, regeringen erkender, at den derved handler i strid med folketingets flertal.

Socialdemokratiet strakte en hånd frem til Christiania i 1982, fordi vi tror på, at en dialog mellem de positive kræfter i Christiania og de myndigheder, der har ansvaret for Christiania, vil frembringe resultater, der vil

give Christiania mulighed for at overleve med sin egenart, og som samtidig vil bekæmpe kriminaliteten i området. Man får ofte indtryk af, at Christiania er enten sort eller hvidt, men sandheden er vel nærmere, at der er tale om et hårdt belastet samfund, som har brug for vor støtte.

Når vi hører statsministeren her i dag sige, at det er regeringens opfattelse, at det er stridende mod dansk retsbevidsthed, at Christiania eksisterer, at restaurationer osv. skal udstyres med bevillinger, at der skal svares moms og betales for el og vand, og at hash og andre narkotika skal fjernes fra Christiania, så kan man da ikke være uenig med statsministeren i disse betragtninger. Men statsministeren skylder at sige til folketinget, på hvilken måde dette skal lykkes. Der er for mig at se to måder. Den ene måde er det, som vi i socialdemokratiet gerne vil, nemlig at få en dialog og ikke en konfrontation i gang. Vi håber selvfølgelig på, at der her i folketinget vil være et flertal herfor i dag. Den anden måde er at gemme det væk, rømme området og tro, at man derved har løst problemet. Det har man ikke. Jeg synes, statsministeren i dag skylder os et svar på ikke alene – for det har statsministeren tydeliggjort – hvilke ting han ønsker opfyldt, men også på hvilken måde, hvilken håndsrækning man vil give beboerne i Christiania.

Jeg skal slutte med endnu en gang at gøre opmærksom på, at vi selvfølgelig ikke kan støtte dagsordensforslaget fra hr. Poulsgaard.

Agnete Laustsen (KF):

Med den indstilling, som fremskridtspartiet ved alle de efterhånden mange debatter, vi har haft om Christiania, før i tiden har haft til dette problem, må det unægtelig indrømmes, at hr. Poulsgaards indlæg ved denne lejlighed kom som lidt af en bombe, idet hr. Poulsgaard jo nærmest lagde op til, at nu skulle man altså, for så vidt som det offentlige da ellers var parat til at lægge 100 mill. kr. ud – mindre kan det vel næppe blive – for at lovliggøre Christiania, acceptere, at dette område ud i en uvis fremtid kunne bestå. Det er unægtelig ikke den holdning, fremskridtspartiet tidligere har haft, men det er da interessant at se, at man sådan pludselig kan ændre indstilling.

[Agnete Laustsen]

Jeg kan imidlertid fra den konservative folketingsgruppe sige, at vi ikke har ændret indstilling. Jeg vil gerne tage mit udgangspunkt i den udtalelse, som en tidligere Christianiabeboer – han er det altså ikke mere – nemlig Hans Løvetand, kom med i Berlingske Tidende den 26. i sidste måned, hvor han sagde: »Vi har mere end nogen sinde brug for Christiania som et åndehul.« Det kan vi fra konservativ side godt være enige med Hans Løvetand i. Vi kan ikke være enige i hele den artikel, han havde i Berlingske Tidende, men vi kan godt være enige i, at Christiania skal være et åndehul – vel at mærke, når det er rømmet for den ulovlige besættelse, som fandt sted for over 12 år siden. Så skal Christiania være et åndehul til gavn for hele befolkningen og i særdeleshed Københavns befolkning.

Det er en opfattelse, vi har haft igennem alle årene, men det ligger som bekendt sådan, at et flertal her i folketinget har modsat sig en afvikling, og vi må erkende, at problemerne på Christiania, selv om vi nok så mange gange har vedtaget, at forholdene skulle lovliggøres, kun er blevet værre og værre og har givet anledning til både kritik og bekymring ikke bare herhjemme, men i hele Norden.

Vi har en klar dom afsagt af højesteret i februar 1978, hvorefter Christiania uden varsel skulle rømmes. Det burde Christiania for længst have været. Men det er som sagt lykkedes et folketingsflertal, hvortil vi aldrig har hørt, at forlænge rådets nuværende eksistens. Jeg vil gerne sige, at jeg tror, det under alle forhold vil være umuligt, uanset hvor mange penge man så måtte ofre, at lovliggøre noget, som i sig selv er grundlagt på ulovlighed. Alene af denne grund må vi tage afstand fra hr. Poulsgaards dagsordensforslag.

Da vi havde folketingsdebatten efter højesteretsdommen i 1978, gav vort partis daværende ordfører, nuværende socialminister Palle Simonsen, udtryk for, at debatten ikke drejer sig om større eller mindre tolerance. Det drejer sig ikke om flere eller færre lovovertrædere, om omfattende eller ubetydelig hashhandel eller om udnyttelse af arealet til dette eller hint formål, men det drejer sig om, at højesterets klare afgørelse naturligvis bør følges. Vi kan ikke have et område, hvor der gælder love og afgørelser, der er anderledes end dem, der gælder for hele resten af

befolkningen, og det burde for længst have været indset af et folketingsflertal.

Det er det ikke blevet, og vi står altså nu i dag i den situation, at området – det er uomtvisteligt – præges af lovløshed, i første række i forbindelse med et forfærdende stort organiseret hashsalg – Nordens narkoport, kalder vore naboer fristaden – ulovlig restaurationsdrift, øget omsætning af tyvekoster og våben, ikke mindst farlige håndskydevåben, ligesom området er et kendt tilflugtssted for efterlyste og kriminelle udlændinge. I 1983 var således 20,9 pct. af de anholdte efterlyste og 29,2 pct. udlændinge.

Nu er der jo nogle mennesker, der i en slags forsvar for Christiania siger, at vi bør bevare dette sted, for så har vi da i det mindste samlet ulovlighederne ét sted i stedet for at sprede dem ud over hele byen og gøre politiets efterforskning endnu vanskeligere. Men jeg vil gerne sige, at jeg tror, Christiania virker som en magnet og tiltrækker og beskytter en række ulovligheder, især hæleri og hashsalg, som ellers næppe ville finde sted og i alle tilfælde ikke finde sted så frit og ugenert og dermed tillokke svage elementer og børn, som på Christiania kan gå helt til grunde.

Vi må jo også gøre os klart – og det går jeg ud fra at hr. Poulsgaard er enig med mig i – at det i stort omfang er skatteyderne, der betaler for Christiania, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at spørge forsvarsministeren, hvad driften af Christiania egentlig har kostet igennem årene, og også hvor stor en del beboerne selv har betalt i bidrag.

Der spørges ofte om, hvordan man forestiller sig at beboerne kan hjælpes ude i det normale og lovligt fungerende samfund efter en hel eller delvis rømning. Jeg tror faktisk ikke, det bliver et større problem – i alle tilfælde ikke et større problem, end at vi både kan og skal løse det. Vi ved jo ikke helt, hvor mange der bor på Christiania – man skønner en ca. 800-900 – og af disse skønner man også at ca. en tredjedel er udlændinge, at ca. en tredjedel er mere eller mindre midlertidige beboere, og at der kun blandt den sidste tredjedel findes en række mennesker, som har social bistand og hjælp i øvrigt behov.

Jeg betvivler ikke, at Københavns kommune kan løse denne opgave. Overborgmesteren har også bekræftet det i offentlige udtalelser,

[Agnete Laustsen]

så sociale hensyn mener jeg ikke kan være et argument for at bevare Christiania ud i en uvis fremtid – tværtimod.

Det må imidlertid stå klart for enhver, at vi her i dag ikke kan træffe nogen politisk afgørelse om Christianias fremtid. Embedsmandsrapporten og de økonomiske beregninger over mere eller mindre omfattende bygningsrenoveringer er, som statsministeren nævnedes det, sendt til udtalelse i Københavns kommune, og vi mener fra konservativ side, at det må være rimeligt og naturligt; at folketinget ikke træffer afgørelse i sagen, før fristadens hjemstadskommune har udtalt sig om den fremtid, som man i København mener skal tegne sig for Christiania.

Der er ingen, der skal være i tvivl om vor holdning i denne sag, og jeg både tror og håber derfor, at vi nu er ved at nærme os en afklaring – forstået derhen, at Christiania i selvskabt anarki, håbløshed og kriminalitet må kunne overbevise et folketingsflertal om, at der snarest bør ske en afvikling.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Jeg havde godt nok lidt svært ved at følge fru Agnete Laustsen her. Hun siger nej til min dagsorden. Siger de konservative nej til at overholde landets love? Den socialdemokratiske ordfører kan jeg undskylde, for han havde skrevet sin tale, før han havde hørt min, så han troede, han ville høre det sædvanlige, men nu kom der altså noget andet. Men man sagde dermed også nej til at ville opretholde landets love. Vi kan da godt finde en anden dato, hvis den dato er så forfærdelig. Men fra konservativ side hænger man det jo op på de 100 mill. kr. Ja, hvad vil det ikke koste at lægge det ud som parkområde, når vi mener, det skal lovliggøres? Vi bygger faktisk sociale boligselskaber og andet, hvor staten skyder penge ind, og så betaler lejerne over en årrække husleje. Det er præcis det samme, som vi mener der skal ske her.

Det skuffer mig en hel del, hvis fru Agnete Laustsen har hele sin gruppe bag sig i afvisningen af vort dagsordensforslag.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Må jeg spørge hr. Poulsgaard: stemte fremskridtspartiet, dengang vi senest havde debatten, hvorefter et folketingsflertal vedtog, at Christiania skulle fortsætte – mod, at det blev lovliggjort – for eller imod denne dagsorden?

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Der er vist blevet sagt fra denne talerstol, at man har et standpunkt, til man tager et nyt. Det er da rigtigt, at vi har ændret signaler, men der er også nogle i dette samfund, der siger, man vinder hævd. Når en ting er foregået med folketingets samtykke i 13 år, så er det, vi siger: nu skal de mennesker, der vil noget med Christiania, have en chance, og derfor skal Christiania lovliggøres, og ved lovliggørelse forstås selvfølgelig, at de skal overholde landets love og betale for de forskellige ting.

(Kort bemærkning).

Løvig Simonsen (S):

Jeg gjorde i min tale ganske klart opmærksom på, hvad der lå i den redegørelse fra 16. marts 1982: der lå også en lovliggørelse, hr. Poulsgaard. Men jeg gjorde også opmærksom på, at den tidsfrist, som hr. Poulsgaard satte, ikke kunne overholdes. Så siger hr. Poulsgaard: det er ligegyldigt, vi sætter en anden tidsfrist. Det er slet ikke det, der er spørgsmålet, hr. Poulsgaard. Spørgsmålet er, hvilke tiltag man vil gøre for at komme i gang med de positive kræfter ude på Christiania og på den måde bekæmpe de ting, som både hr. Poulsgaard og vi er imod.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Må jeg først og fremmest henvise hr. Poulsgaard til den redegørelse, statsministeren kom med, hvoraf det vist ganske klart turde være fremgået, at forholdene på Christiania, indtil en afvikling måtte kunne ske, naturligvis skal være lovlige. Det er helt klart.

Det andet er: hvis hr. Poulsgaard nu kommer med en dagsorden som denne og siger, at alt skal være lovligt inden udgangen af 1984 – jeg går ud fra, at det også gælder, at bygningerne skal sættes i stand – vil hr.

[Agnete Laustsen]

Poulsgaard og fremskridtspartiet så være med til at vedtage et forslag om en bevilling – skal vi sige på 100 mill. kr.? – til, at Christianias bygninger sættes i stand?

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Nu bliver man ved med at slynge om sig med tal. 100 mill. kr., hvor har man dem fra? Men man har også en anden ting i dette land, der hedder »meningsfyldt arbejde«. Vi bruger 23 mia kr. til beskæftigelse til ikke at få noget udført. Der var måske et af de steder, hvor vi kunne få gjort noget.

Men svaret er: hvis folketetinget vedtager den dagsorden, vil fremskridtspartiet selvfølgelig være med til at finde de fornødne midler. Det ligger helt klart.

Sønderby (V):

Så skal vi atter i gang med en Christiania-debat. Jeg vil nok sige til hr. Poulsgaard, at de signaler, der kommer fra fremskridtspartiet, er anderledes, end de har været under de foregående debatter. Det vil jeg gerne sig tak for.

Det er jo 10. gang, vi skal drøfte det. I september 1971 stormede man over plankeværket til Bådsmadsstrædes kaserne og oprettede fristaden Christiania med dens egen grundlov. Det blev en stat i staten, og det er vel det, det har været siden – ganske vist ikke på de præmisser, som var tilsigtede dengang. Eksperimentet mislykkedes totalt. Det er stadig væk en stat i staten, men hvilken stat? Lov og orden kunne ikke opretholdes, værtshusene kører på 10. år uden bevilling. På 10. år kører nogle værtshuse derude uden bevilling af nogen art. Hvis det var sket ude i vores pulserende samfund, var de mennesker for længst spærret inde. Værkstederne arbejder uden moms; man kan købe alting derude. Jeg har selv været derude og kunne have købt en kiste, men jeg turde ikke, for jeg vidste, at der sikkert ikke var moms indregnet i det. Varme-, gas- og elregninger betales ikke derude. Kriminaliteten flourer, og handel med stoffer foregår næsten åbent. Det trækker som en magnet, ikke kun fra Danmark, men fra mange andre steder.

Det har under alle de debatter, der har været ført her i folketetinget om Christiania, været afgørende for venstre, at alle disse

ulovligheder skulle stoppes. I 1978 afsagde højesteret dom om rømning af området uden varsel; i 1978 tog folketetinget forsvarsministerens redegørelse til efterretning, og Christiania kunne fortsætte, indtil der var lavet en lokalplan.

Venstre stemte ikke for denne dagsorden, idet vi henviste til højesterets dom og til den dagsorden, vi vedtog den 30. marts 1976, om rømning uden unødigt forsinkelse.

Men der er stadig væk ikke sket noget. Under redegørelsesdebatten den 16. marts 1982 vedtog folketetinget et af hr. Camre stillet dagsordensforslag, hvori man tog ministerens redegørelse til efterretning. Venstre stemte imod denne dagsorden, fordi vi syntes, at dagsordenen ikke positivt nok tilkendegav, at ulovlighederne i Christiania nu måtte ophøre, og fordi vi ikke fornemmede, at der ville ske noget.

Det holdt stik, men efter en folketingsbeslutning den 26. november 1982 om nedlæggelse af Christiania satte den nuværende regering en embedsmandsgruppe i gang med henblik på en koordinering af statens og Københavns kommunes arbejde omkring Christiania efter dagsordenen den 16. marts 1982.

Venstre beklager meget, at Københavns kommune ikke har ønsket at deltage i embedsmandsgruppens møder, men vi håber nu, at der, efter at rapporterne er kommet, kan komme forhandlinger og drøftelser i gang med overborgmester Weidekamp, og at vi snarest kan få kommunens bemærkninger til rapporten samt en redegørelse for kommunens synspunkter vedrørende Christianias fremtid.

Èt må være klart: Christiania kan ikke indtage en særstilling; det sagde statsministeren også i svartalen. Venstre er meget tilfreds med, at regeringen klart siger, at mange af de ulovlige forhold, der råder i Christiania, må ophøre. Det gælder, som jeg nævnte i min indledning, både værtshusene, moms, handelen med stoffer og betaling af el og vand. Det er ting, som vi ikke byder andre i vort samfund, som jo retter sig efter lovgivningen. Jeg tænker her på mange af de restriktioner, vi pålægger værtshuse, håndværkere og handlende alle andre steder.

Ud fra det, jeg har sagt, kan der ikke være tvivl om, at venstre er tilfreds med statsministerens svar.

[Sønderby]

Hvad angår dagsordenen, kan jeg være enig med hr. Poulsgaard om det første i dagsordenen, hvor han siger, at ulovlighederne må bremses. Men om vi kan få det hele klaret i 1984, stiller venstre sig noget tvivlende over for, for den rapport, som er kommet, og som er omtalt af flere af ordførerne, siger jo, at en lovliggørelse af området derude – og det gælder ikke kun det, jeg har nævnt her, det gælder også en lovliggørelse af bygningerne – vil koste fra 50 til 105 mill. kr. Men hvor hurtigt kan det ske? Hr. Poulsgaard nævnte, at man kunne bruge ledige til at løse dette problem, men jeg tvivler på, at det kan løses inden for den tidsramme, som hr. Poulsgaard nævnte.

Vi håber, at de drøftelser, der kommer med Københavns kommune, kan blive færdige til sommerferien, så vi ud fra de forhandlinger kan finde en løsning på Christianias problem. Der skal ingen tvivl være om venstres stilling. Den er, at vi snarest muligt får løst disse problemer, som nu har taget meget af folketingets tid i næsten 10 år.

Ole Henriksen (SF):

For knap to år siden havde vi en debat om Christiania her i folketinget, og den fandt sted på baggrund af en forespørgsel til miljøminister Erik Holst. Denne debat tog udgangspunkt i en redegørelse om en skitse til Christianiaområdets fremtidige anvendelse, udarbejdet af konsulentfirmaet Møller & Grønborg. SFs ordfører havde ved den lejlighed forskellige indvendinger mod miljøministerens redegørelse, som vi fandt var for uklar på en del punkter. Imidlertid klarede ministeren en række uklarheder af, og under debattens forløb fandt vi i SF, at den dagsorden, der dengang blev vedtaget, og som tog ministerens redegørelse til efterretning, men vel at mærke redegørelsen, således som den blev uddybet under debatten, kunne godkendes. Redegørelsen var efter ministerens eget udsagn en udstrakt hånd til christianitterne, en hånd, hvor der var både krav og tilbud, nemlig tilbud om at forblive på området, krav om lovliggørelse, men samtidig ikke større krav om lovlighed derude end andre steder i landet. Ministeren mente heller ikke, en lokalplan var nødvendig for området, men at man kunne lade byplanvedtægten fra 1977, der bestemmer, at området skal anvendes

til boliger og offentlige formål, fortsætte, og det er jo det, der sker i øjeblikket.

Hovedindholdet i ministerens redegørelse var i øvrigt:

Punkt 1: samfundets love gælder i Christiania. Punkt 2: myndighederne vil reagere over for kriminalitet på samme måde som andre steder i landet. Punkt 3: der skal ske en lovliggørelse af bygninger og installationer, bl.a. skal huslejebetalingsspørgsmålet løses. Punkt 4: der skal åbnes mulighed for, at omkringboende beboere får visse fritidsfaciliteter i området. Punkt 5: der udarbejdes en fortegnelse over de mest medtagne og farlige bygninger. Det overvejes at lade beboerne få tilbudt andre boliger på området, hvis nogle skal rives ned. Punkt 6: istandsættelse af de mest truede og bevaringsværdige bygninger. Punkt 7: ændringer skal ske i samarbejde med beboerne. Punkt 8: der skal ske samarbejde mellem staten og kommunen, og derfor skal der nedsættes en gruppe repræsenterende regeringen og Københavns kommune.

Hvad er der så sket, siden vi diskuterede Christiania sidst? Det tog meget lang tid, inden der fra regeringshold skete noget. Det var, som om den daværende, socialdemokratiske regering havde svært ved at finde ud af, hos hvilken ressortminister de opgaver, der lå i beslutningen, skulle placeres. Samtidig var der de sædvanlige problemer med Københavns overborgmester, der egentlig helst ser sin drøm opfyldt om at få fjernet alt, hvad der minder ham om Fristaden, og få det erstattet med mange dyre boliger, men som samtidig ved, at det ville vælte en række sociale opgaver over på Københavns kommune, opgaver, som Fristaden i dag selv tager sig af.

Efter regeringsskiftet fik regeringen ved årsskiftet 1982-83 nedsat et embedsmandsudvalg; Københavns kommune ønskede stadig væk ikke at deltage i arbejdet. I december forelå fra forsvarets bygningstjeneste forslag til lovliggørelse af Christianias område i forbindelse med fremtidig anvendelse.

Bygningstjenesten opererer med tre modeller. Den første model går ud på fuld istandsættelse på grundlag af nuværende brug med dispensationer og nedrivning af ikke-anvendelige bygninger. Forslag 2 går ud på lovliggørelse på basis af saglig og rimelig brug af bygninger med dispensationer og også ned-

[Ole Henriksen]

rivning af ikke-anvendelige bygninger. Forslag 3 går ud på lovliggørelse af alle fredede og bevaringsværdige bygninger med brug i den udstrækning, det er foreneligt med fredningsbestemmelserne; resten nedrives. Der er sat forskellige beløb på; det første forslag er det dyreste. Efter forslag 1 kan alle nuværende beboere blive boende, forslag 2 betyder, at en stor del må flytte, og forslag 3 betyder en rømning af hele området. Altså skal vi arbejde – og det vil SF arbejde for – at få et flertal for forslag nr. 1. Beløbet er i virkeligheden rørende lavt, så dette her er et spørgsmål om den socialdemokratiske vilje, ikke mindst fra overborgmesterens side, til at gå ind i dette arbejde.

Ved gennemførelse af lovliggørelsesarbejdet bør oprettes det størst mulige antal arbejdspladser for Christianias egne beboere. Beboerne bør sikres mindst den samme indflydelse på forandringerne, som er indeholdt i lejeloven og byfornyelsesloven.

Mens regeringen har smølet og Københavns kommune fortsat har vist vrangvilje, har Christianias befolkning arbejdet for at opfylde folketingets vedtagelse; bl.a. har man arbejdet på at få lovliggjort værtshusdriften. I foråret 1983 ansøgte 8 restauranter om godkendelse af, at der blev udstedt en fælles bevilling til et værtshusråd. Ansøgningen var udarbejdet i forståelse med Københavns politi; Københavns kommunes beværterbevillingsnævn kunne imidlertid ikke anbefale, og landsbevillingsnævnet afslog derfor.

Nu har christianitterne udarbejdet et nyt forslag, der skulle sikre, at der er juridiske personer bag forslaget, således at politiet har noget at holde sig til. Vi skal stærkt anbefale, at kommunen nu siger ja. Det vil samtidig løse momsproblemet, og det vil også løse nogle af de problemer, der har været nævnt heroppefra før. Bliver forslaget vedtaget, er det et vigtigt skridt i retning af den lovliggørelse, der lå i folketingets vedtagelse, og som helt klart indebar, at der skulle tages hensyn til de særlige vilkår for virksomhedsdrift, arbejdspladser og sociale forhold, der gælder i fristaden.

Selv om det skulle lykkes at løse nogle af de her nævnte problemer, står stadig mange uløste sociale problemer tilbage. Det må være en oplagt opgave for en socialminister, der ønsker at gå nye og mere private veje i socialforsorgen, at yde den brede indsats over

for de grupper i Christiania, der har særligt behov, bl.a. ved at yde støtte til et rådgivningskontor, der kan støtte og yde aktiv hjælp til de særligt truede grupper. Her kan man henvise til bistandslovens § 135, som kan anvendes her.

Som i det øvrige samfund vokser også i Christiania de sociale problemer, men imidlertid er der stadig både en varme og en medleven og en kreativitet at bygge på derude, som bør støttes.

Endelig om politiets og især uropatruljens adfærd i Christiania. En retsgruppe i Christiania følger nøje med i de overgreb, der sker; der er mange horrible eksempler. Der er sendt klager til bl.a. justitsministeriet, og det er oven i købet lykkedes for christianitterne at vinde et par retssager om ulovlig indtrængen og ransagning. Der har flere gange været både norsk og svensk politi med, hvad der kan fremkalde det spørgsmål, hvilke regler norsk og svensk politi arbejder efter, når de bevæger sig med det danske politi ude i Christiania. Der er helt mangel på proportion i de razziaer, der ustandselig laves i Christiania. Når man har så travlt med at fastslå, at landets almindelige love gælder i Christiania, er det efter SFs mening lige så vigtigt at fastslå, at retsplejeloven også gælder for politiet i Christiania, og i øvrigt, at christianitterne skal behandles som almindelige mennesker og som borgere i København.

Lone Dybkjær (RV):

Udgangspunktet for behandlingen af Christianias forhold må nødvendigvis være det meget enkle, som i virkeligheden også forespørgeren var inde på, nemlig at Christiania eksisterer og nu har levet sit særlige liv på godt og ondt derude i mere end 10 år. 900–1.000 mennesker har fundet en bopæl, et sted at være, og for nogles vedkommende en arbejdsplads i Christiania.

For 2 år siden drøftede vi jo, som flere af ordførerne har været inde på, Christiania med baggrund i Møller & Grønborgs rapport om Christiania, og jeg skal ikke gentage alt, hvad mit partis ordfører, hr. Dræbye, sagde på daværende tidspunkt, men blot resumere et par af konklusionerne, fordi en hel del jo desværre stadig er aktuelt.

Hr. Dræbye sagde dengang: en rømning er uacceptabel, fordi den ikke indebærer nogen

[Lone Dybkjær]

løsning, fordi den vil slå værdifulde aktiviteter i stykker, og fordi den rummer risiko for en alvorlig konfrontation.

Men at lade stå til, således som det faktisk er sket også i de to forløbne år, fandt vi også uacceptabelt, både fordi der fortsat eksisterer et behov for støtte fra samfundets side til Christiania og christianitterne, og fordi vi heller ikke kan tillade og dermed indirekte godkende, at almindelige love ikke overholdes i Christiania. Retsbevidstheden i almindelighed lider skade derved.

Derfor ønskede vi en løsning af Christianias problemer baseret på dels nogle krav til Christiania, bl.a. en lovliggørelse af en række forhold: værtshuse, bygninger osv., samt selvfølgelig afvikling af hashmarkedet, dels nogle krav fra fristadens side i form af en støtte til løsningen af de bygningsmæssige opgaver og sociale problemer, der rent faktisk er.

Selv om daværende miljøminister Erik Holsts redegørelse kun delvis afspejlede disse synspunkter, valgte vi alligevel at stemme for den dagsorden, der tog miljøministerens redegørelse til efterretning.

Så skete der igen ingenting i det halve år, hvor den socialdemokratiske regering sad efter Christianiadebatten; i marts 1982 havde den end ikke afklaret, hvilken minister der skulle tage sig af spørgsmålet. Da så den nuværende forsvarsminister nedsatte udvalget, bojkottede Københavns kommune nærmest arbejdet. Dertil kan man sige, at det kommissorium, der blev lavet for udvalget, heller ikke rummede store muligheder for at finde frem til en løsning ud over en løsning på det bygningsmæssige område, hvor man nu har nået nogle skridt i klarlægningen af opgavens omfang.

I det hele taget må man sige om forløbet af Christianiasagen, at det ikke har været nogen særlig smigrende illustration af den måde, regering, folketing og centraladministration løser vanskelige problemer på. Vi har faktisk ikke formået at gøre noget særligt.

Det nye, der er sket, og som jo også gør debatten i dag aktuel, er, at vi nu har fået en redegørelse for omkostningerne ved en lovliggørelse af bygningerne på Christiania. Nogle ordførere har allerede været ret meget inde på dem, og jeg skal derfor kun sige, at det afgørende her er, at undersøgelsen fak-

tisk rammer en pæl igennem, at det skulle være særlig dyrt at finde en løsning på Christianias problemer ved at gennemføre en fornuftig bygningsmæssig genopretning. Det er i virkeligheden det, rapporten indeholder. Så kan man altid diskutere, hvor meget de reelle udgifter er. Det er jo helt givet, at det under alle omstændigheder vil koste temmelig meget at bevare de fredede bygninger, hvad staten jo i forvejen er forpligtet til, eftersom det er staten, der er ejer.

Vi mener altså, at rapportens konklusion, altså at det ikke er særlig dyrt at finde en løsning på Christianias problemer ved at gennemføre en fornuftig bygningsmæssig opretning, er en vigtig del af løsningen på Christianias problemer, og vi finder derfor, at der ved statens foranstaltning må gennemføres bygningsforbedringer med henblik på en lovliggørelse af den nuværende brug. Når arbejderne gennemføres, bør de tilrettelægges således, at der skabes det størst mulige antal arbejdspladser for Christianias beboere. Disse må naturligvis sikres mindst den samme indflydelse, som hvis der havde været tale om en anden form for sanering eller byfornyelse efter den gældende lovgivning. Der må endvidere gennem planlægning ske en fastlæggelse af den nuværende anvendelse af arealerne, men samtidig skal lokalbefolkningen – og det vil altså sige christianshavnerne – sikres en mulighed for at anvende en del af arealet til rekreative formål, og det drejer sig navnlig her om de to nordlige bastioner.

Endvidere vil jeg understrege – for det tror jeg der er særligt behov for på Christiania netop nu – at der må ydes en særlig støtte til en indsats for bistand til og aktiviteter for de svage sociale grupper i Christiania, som alle herinde også erkender findes; der er virkelig nogle, der har hårdt brug for hjælp, og som til en vis grad falder igennem bistandslovens masker.

Endvidere må der forhandles med Københavns kommune om kommunens tilslutning til en løsning for lovliggørelsen af Christianias værtshuse med udgangspunkt i den model, der på foranledning af christianitterne blev forelagt landsbevillingsnævnet og fandt accept i Københavns politi.

Kravene til Christiania må så være, at målet for den løbende huslejebetaling skal være et beløb, der dækker de faktiske direkte udgifter, hvilket ikke er tilfældet i øjeblikket, og

[Lone Dybkjær]

endvidere – og det vil jeg understrege – at Christiania medvirker til en løbende indsats for begrænsning af hashmarkedet og andre ulovligheder, der måtte være.

Dette må være de rammer, hvorunder Christianias fremtid skal fastlægges, og det ser vi som den eneste mulighed for en positiv udvikling og også som et alternativ til den laden-stå-til, som vi i virkeligheden har været igennem i mange år, og som vil skabe endnu større økonomiske og menneskelige problemer, hvis den får lov at fortsætte.

Birgith Mogensen (CD):

I 1971 besatte en flok såkaldte samfundsoprørere det nedlagte militærområde på Amager. Det var regulær selvtægt og overtrædelse af dansk lovgivning. Det er nemt at være bagklog, men naturligvis burde politiet omgående have ryddet hele området.

I 1975 vedtog folketinget, at Christiania skulle afvikles og rømmes inden for et år. Benspænd fra inkompetent side fik saboteret denne bestemmelse. Det var første gang i denne maratonsag, at folketinget blev til grin, men det var ikke sidste gang. En højesteretsdom i 1978 sanktionerede også, at den såkaldte fristad skulle afvikles, men så gik Christianias politiske venner i aktion. 5–6 dage efter højesteretsdommen stillede 4 socialdemokrater følgende forespørgsel til forsvarsminister Søgaard: »Hvilke oplysninger kan ministeren give om regeringens hensigter med hensyn til Christiania på baggrund af højesterets dom pr. 2. februar 1978?«

Hr. Søgaards svar indeholdt bl.a. en påmindelse om, at folketinget den 30. marts 1976 opfordrede regeringen til at gennemføre den pr. 10. april 1975 vedtagne rømning af Christianiaområdet inden 1. april 1976. Dette var som bekendt ikke sket, og en landsretsdom af 10. februar 1977, som også tilpligtede beboerne at flytte, førte heller ikke til noget. Derfor måtte højesteret som omtalt gentage rømningsdirektiverne, som altså heller ikke blev efterkommet. Og det tror pokker!

Den daværende forsvarsminister siger i slutningen af sit indlæg, at regeringen ikke finder det rimeligt at foretage en afvikling over hals og hoved, fordi alle overvejelserne om arealanvendelsen alligevel ikke er afsluttet. I parentes beder jeg folketingets medlemmer erindre, at på daværende tidspunkt hav-

de området været illegalt erobret i knap 7 år. Altså: man red ikke den dag, man sadlede, når det drejede sig om en endelig varig planlægning for området til andet brug, og hvorfor man ikke gjorde det, blev vi alle klar over under resten af debatten den 8. februar 1978.

Hr. Tastesen fortalte tårevædet om alle de stakkels hjemløse mennesker, som havde besat området, om deres dybe sociale problemer, alkohol- og narkotikamisbrug osv. Med modsat fortegn var det til at tudbrøle over. Han løb simpelt hen fra det ansvar, som hans parti og regeringen havde, nemlig at genhuse disse mennesker, at skaffe institutionspladser til narkomaner og alkoholikere osv. Hr. Tastesen forsøgte simpelt hen at male alt det sorte forårsgrønt ved at slutte af med at fremhæve Christianias positive betydning med hensyn til et alternativt samfund for frie mennesker, et socialt eksperiment, som man ikke skulle undervurdere, osv.

Debatten den 8. februar 1978 sluttede med, at folketinget tog hr. Søgaards redegørelse til efterretning. Det fremgik af redegørelsen, at man burde lade den midlertidige benyttelse af området fortsætte, indtil en godkendt lokalplan kunne iværksættes. Antagelsen var, at der ville forløbe 2–3 år, inden området kunne anvendes til bebyggelse eller andet formål. Kort sagt: Christianias venner fik forhalet rømningen af området endnu en gang.

Tiden går, og den 16. marts 1982 stod der igen Christiania på recepten. I mellemtiden havde konsulentfirmaet Møller & Grønborg udarbejdet en skitse for en eventuel fremtidig anvendelse af Christianiaarealerne. Titel: Etablering af en forsøgsby. Christianias venner var ikke særlig begejstrede for planen, der skitserede fire modeller. De partier, som ønskede arealet rømmet, råbte heller ikke hurra, og christianitterne sagde: »Fri os fra det onde!«

Miljøminister Erik Holst konkluderede, at Christiania skal leve, men narko- og anden kriminalitet skal ophøre. Danmarks lovgivning gælder også for Christiania.

Hr. Camre og hr. Ole Espersen havde overtaget den ildhurolle, som hr. Tastesen udviste under debatten den 8. februar 1978. Til begge de herrers ros skal dog siges, at den idealistiske socialt eksperiment-idé var kølnet mærkbart i de forløbne ca. 4 år. Hr.

[Birgith Mogensen]

Ole Espersen fastslog, at betingelsen for, at han stadig væk kunne være ven med christianitterne, var, at fristaden ophørte med sin næsten legale virksomhed som hashhandelscenter for hele Norden. Som justitsminister på daværende tidspunkt indgik han derefter en aftale med christianitterne om, at denne form for kriminalitet og flere andre former omgående ophørte. Hovedsagelig på grundlag af dette løfte fik fristaden en slags tilladelse til fortsat at eksistere.

I dag, ca. 2 år efter førnævnte debat og beslutning, må vi konstatere: 1) at det sociale eksperiment har spillet fallit, 2) at ideen om en forsøgsby blev en død sild, 3) at hr. Tastesen, hr. Erik Holst og hr. Ole Espersen m.fl.s visioner med hensyn til eventuel bevarelse af en slags Christiania alle som én er faldet til jorden.

Status: i stedet for en reduceret kriminalitet på Christiania må vi konkludere, at alskens former for kriminalitet er blevet optrappet i betydelig grad. Hashhandel en masse fortsætter som aldrig før. Kokain og andre hårde stoffer tilbydes næsten åbenlyst til enhver, der vover sig ind på området. LSD, våben og skarpe patroner kan også findes i lageret af andre hælerivarer. Bægeret er fuldt. Der er ikke flere undskyldninger for at lade dette Christiania bestå. En del udlændinge bør udvises. Alkoholikere og narkomaner bør indlægges på behandlingshjem. Og resten af Christianias befolkning, ca. 500-1.000 børn og voksne, bør genhuses hurtigst muligt.

Langt den største part af sidstnævnte menneskegruppe ønsker inderst inde en sådan løsning, og det gør CD også. Christianiaområdet bør hurtigst muligt omdannes til en bid af Danmark, som vi alle kan være bekendt.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg tror, det bliver ret svært at finde en fællesnævner med fru Birgith Mogensen om noget, vi alle kan være bekendt. Egentlig er det jo ret barokt at høre på fru Agnete Laustsen, fru Birgith Mogensen og hr. Sønderby, som er så vrede over Christiania, og som mener, at Christiania skal komme med en masse ting, men myndighederne skal ikke udfylde deres del, for det, der er tale om her, er jo i virkeligheden det frie initiativ, det er det private initiativ, som de borgerlige parti-

er i øvrigt hylder ved enhver given lejlighed. Men ikke når det gælder Christiania. Christiania bygger på det frie initiativ, ikke på det individuelle initiativ, men på det frie initiativ, på privatisering.

Men hvad er det så, de borgerlige ikke kan lide ved den form for privatisering? Det er, at den stikker i øjnene. Den er ikke pæn på overfladen. Den har ikke den facon, den form, den farve, som man gerne vil have, for det, man gerne vil have, er jo, at privatiseringen af de sociale problemer skal skubbe dem ind under gulvtæppet, så de ikke kan ses af os andre, velbjærgede borgere, så vi i ro og mag kan gå rundt på gader og veje, se på små nydelige parker, der er indhegnet med pæne gelændere, se på pæne, velholdte huse, lukke ørerne, lukke øjnene og lukke tankerne for, at der faktisk eksisterer sociale problemer i dette samfund. Det ønsker man ikke at se. Man vil gerne have, at Danmark skal tage sig ud som en marcipangris, uanset at det ikke er nogen marcipangris.

Der er blevet talt meget af disse ordførere om lov og orden. Pludselig er det store lov- og orden-problem blevet, at der handles hash i Christiania, at der er blevet beslaglagt våben, at nogle af værtshusene ikke er legaliseret, ja, der er vist ingen af dem, der er legaliseret i øvrigt. Det er de store kriminalitetsproblemer.

Nu er det jo sådan, at formerne for kriminalitet også følger classeskellene i det her samfund. Der er formentlig ikke ret mange skattesvindlere på Christiania. Nej, for der er ikke ret mange, der tjener så meget, at de faktisk kan udnytte skattefiduserne, de legale og dem, der ikke er legale.

Der er formentlig heller ikke ret mange spritbilister i Christiania, for der er ikke ret mange, der har bil. Det mener man nemlig ikke er særlig smart at have, når man bor på Christiania. Der er formentlig heller ikke ret mange miljøsvinere. Nej, for der er ikke noget at svine med, og oven i købet tror jeg da, det er den største koncentration af folk, der spiser miljørigtigt og sundt osv., er vegetarer, der bor på Christiania.

Hvorfor siger man ikke noget om den slags kriminalitet? Det gør man ikke, fordi man har fokuseret på, at Christiania er der. Det ser grimt ud, og det ser specielt grimt ud, fordi alle kan se det og Christiania ikke selv gør noget for at skjule, at der er sociale

[Anne Grete Holmsgård]

problemer. Hvis der bare var en høj mur omkring, tror jeg såmænd ikke, at de borgerlige ordførere ville gøre særlig meget ud af Christiania, hvis man oven i købet var sikker på, at der var vagt ved udgangen og indgangen, så man bare holdt dem indenfor, så ingen kunne se dem.

Nu er det jo sådan, at der er faktisk ikke nogen, der endnu har støttet hr. Poulsgaards lov- og ordenforslag, der mener, at alt på Christiania vel at mærke skal legaliseres inden udgangen af 1984. Og jeg vil da godt spørge hr. Poulsgaard: hvad med resten af Danmark? Hvad med resten af København? Skal det hele legaliseres også? Hvad med avistyerierne ude i vores egen læsesal? Skal de også standses inden udgangen af 1984, hr. Poulsgaard? Eller er det kun særregler, der skal gælde for Christiania?

Det, jeg synes der har været typisk for den side af salen, er, at man kræver. Man kræver, at Christiania skal gøre det ene og det andet. Man kræver, men man vil ikke give noget. Man vil ikke give en snus. Man vil have, at christianitterne skal yde, men man vil ikke have, at de skal nyde. Og det er jo netop problemet. Da vi havde debatten i marts 1982 og der var en afstemning om et dagsordensforslag, synes jeg, der var noget godt i det dagsordensforslag, noget virkelig godt. Det bestod i, at der var et flertal, der ville stemme for, at Christiania skal bestå fremover.

Dér, hvor vi blev nervøse, var dér, hvor der var for lidt konkret indhold. Der var ikke nogen ordentlig konkret håndsrækning til, hvad myndighederne ville gøre, når man også krævede noget af Christiania. Derfor undlod vi at stemme, fordi vi var bange. Vi var bekymrede, vil jeg sige.

Jeg mener, at tiden har givet os ret. Der er faktisk ikke sket noget. Hvad har myndighederne gjort siden marts 1982? De har ikke gjort noget. Hvad har de gjort ved Christianias henvendelse om at få legaliseret værts-husene, om at få en bevilling, om at blive momsregistreret? Ja i første omgang ved jeg da godt, at det er hr. Weidekamp på Københavns rådhus, der har været den værste til at få saboteret sagen, men hvad har myndighederne gjort for at sætte hr. Weidekamp på plads, når man faktisk havde et dagsordensforslag, der sagde, at Christiania skulle bestå, og at forholdene skulle legaliseres? Når Chri-

stiania så kommer med et forslag, orker man ikke engang at forhandle det med Christiania.

Hvad har man ellers gjort? Ja, man har nedsat et embedsmandsudvalg. Det er jeg klar over. Man har fået lavet en bygningsregulering, hvor man har registreret en stor del af bygningerne. Alt det, der hedder skurvogne, skure osv., er man ganske vist gået uden om. Jeg mener ikke, man kommer en tøddel ud ad vejen fremad på den måde, og det ved partierne på den borgerlige fløj også godt. De har selvfølgelig en interesse i, at det bare langsomt får lov til at køre sin egen opløsning i møde, for det er jo det, der sker. Det er jo det, der ville ske alle steder i samfundet. Hvis man hundser rundt med folk, aldrig giver dem en håndsrækning, ja, så bliver problemerne større, og det er nogle problemer, som ikke er skabt på Christiania, men som er samfundsskabte problemer, og det er nogle problemer, som det ville koste allerpokkers dyrt for det her samfund at løse, hvis man faktisk ville løse dem. Derfor synes jeg, det er ret absurd udelukkende at tale om et beløb til bygningsreovering. Man taler om 50, 85, 105 millioner. Men hvad ville det koste, hvis man fjernede christianitterne fra Christiania? Det ville formentlig koste betydelig mere. Alene Københavns kommune har anslået, at bare det at genhuse folk ville koste det samme, som det ville koste at reovere bygningerne.

Jeg har endnu ikke haft lejlighed til at gennemgå den rapport, som er kommet fra forsvarsministeriet, men jeg vil sige, at jeg synes det er et stort problem, at udarbejdelsen af den og de foreløbige forhandlinger ikke er foretaget i et samarbejde med christianitterne. Jeg mener, det er nødvendigt, når man opstiller en planlægning for, hvordan bygningerne skal saneres, hvordan de skal repareres og vedligeholdes osv. på Christiania, at det foregår i et tæt samarbejde med de mennesker, der bor på Christiania. Det er i øvrigt det, der er lydhørhed over for alle andre steder i de store byer, hvor man foretager byfornyelse. Dér er stort set alle enige om i dag, at det skal foregå i et samarbejde med beboerne; det skal være nænsom modernisering. Jeg ved godt, at der sidder nogle på Københavns rådhus, der ikke har fundet ud af det endnu, men at i hvert tilfælde partierne herinde i ordet går ind for det. Man

[Anne Grete Holmsgård]

går ind for, at det skal være nænsom modernisering, ikke tip-top standard, men man tager hensyn til kvarterets særegenhed, særart. Det må man selvfølgelig også gøre på Christiania. Man må tage hensyn til den kreativitet og fantasi, der er brugt til at opbygge mange af bygningerne med, og ikke bare klasse en model op, som er en standardmodel for moderne bygninger, som vi, der sidder herinde eller de fleste af os i hvert tilfælde, gerne ville have bygninger til at se ud. Man må faktisk tage hensyn til Christianias særpræg, og så synes jeg, det er vigtigt, at man tager sit udgangspunkt i, at alle skal kunne blive boende på Christiania, også dem, der bor i skurvogne i dag, også dem, der bor i de små træbarakker; de skal ikke forflyttes. Jeg vil godt sige, det er faktisk mindst en ottendedel af Christianias beboere, der bor på den måde, og det ville være fuldstændig urimeligt, hvis de skulle fjernes fra området.

Jeg finder også, det er vigtigt, når arbejdet kommer i gang – for det gør det, jeg kan se, at der stadig væk er det gamle flertal for, at Christiania skal fortsætte – at man så sikrer, at arbejdet i så vid udstrækning som overhovedet muligt bliver udført af de mennesker, der bor på Christiania, og man kunne efter min mening udmærket kombinere det med uddannelsesstilbud, hvor man havde faglærte håndværkere, der gik og hjalp christianitterne med at istandsætte ejendommene. Jeg mener faktisk, at det skal udføres først og fremmest af Christiania selv og ikke klaskes ind under de almindelige rammer.

Der er sagt en hel del om hashmarkedet på Christiania og ikke særlig overraskende; det bliver der altid sagt. Jeg mener ikke, at det er det største problem. Jeg mener stadig væk, det største problem er myndighedernes manglende opbakning, manglende velvilje over for Christiania. Det betyder ikke, at jeg synes, det er flintrende ligegyldigt med det hashmarked, men allerførst vil jeg godt sige, at årsagen til, at det overhovedet er der, er for det første, at stoffet er kriminaliseret, at en rusgift, som et par hundrede tusinde danskere bruger jævnligt, er kriminaliseret. Det giver selvfølgelig et sort marked, og det sorte marked eksisterer, uanset om man fjerner det fra Christiania eller ej; så eksisterer det bare et andet sted.

Jeg mener ikke, det er nogen gevinst for Christiania, at markedet ligger på Christia-

nia, tværtimod. Jeg mener, det er dårligt for Christiania af to årsager. For det første, fordi det kan bruges til en hetz mod Christiania, for det andet, fordi det tiltrækker nogle folk, som egentlig ikke har nogen tilknytning til Christiania, som ikke er interesseret i områdets ve og vel, men som benytter området til at få sig en billig fortjeneste på dem, der bliver tiltrukket udefra.

Derfor vil jeg sige til de folk, som ønsker, at Christiania skal bestå, og at Christiania skal bestå på sine egne betingelser: køb jeres hash et andet sted, handl jeres hash et andet sted, og dæmp markedet dermed og dæmp dermed mulighederne for hetz mod Christiania! For det er fuldstændig urimeligt, at den del af problematikken gang på gang skal kunne blæses op i medierne og føre til de store bravader, uden at der i virkeligheden kommer en snus andet ud af det, end at nogle enkelte ordførere på den borgerlige front har fået scoret sig nogle billige points rundt omkring i landet.

Til sidst vil jeg godt sige lidt om det, der hedder rekreative områder. Det er blevet fremført fra forskellige sider, fra Københavns kommune, fra Weidekamp, fra hr. Heinesen osv., at en del af området bør udlægges som rekreativt område. Ja men Christiania er rekreativt område allerede, og det er åbent for alle, der ønsker at komme på Christiania; det er der jo masser der ved, og det ved alle medlemmerne herinde. Det er et meget rart rekreativt område, som er forskelligt fra andre, bl.a. fordi der også bor mennesker, og hvorfor skal man så rive bygninger, boliger, ned netop på det område for at lave parker? Hvorfor vil Weidekamp i øvrigt ikke have parker nogen som helst andre steder i København, men lige netop på Christiania? Fordi han ikke kan døje stedet!

Hvis endelig man gerne vil have mere grønt på Amager, hvad der kunne være gode årsager til, vil jeg foreslå, at man inddrager Arsenaløen. Den bliver i forvejen brugt af nogle enkelte instanser, bl.a. Christianshavns gymnasium, til boldspilbaner, og den bliver ellers ikke brugt til noget og var glimrende egnet til rekreativt område. Så er der Vestmager, som der allerede er forhandlinger om at få åbnet. Der er faktisk masser af muligheder, uden at man behøver at gøre indhug i Christiania.

[Anne Grete Holmsgård]

Og endelig til allersidst vil jeg foreslå, at der bliver nedsat en anden form for Christianiaudvalg til at føre forhandlingerne med Christiania. Det er meget muligt, at embedsmandsudvalget har gjort, hvad det kunne gøre, men det, jeg mener der er brug for, er et udvalg af mennesker, som lever og ånder, kan man godt sige, for, at Christiania skal kunne fungere, for at det skal kunne vokse, for at det skal kunne trives, og derfor mener jeg, der må et andet udvalg til, hvor christianitterne selv er med, hvor mange af de mennesker, der gennem årene har vist interesse for Christiania, er med, og hvor man forpligter hinanden og virkelig tager det alvorligt, at der skal forhandles med Christiania og ikke bare laves træneringspolitik hele tiden.

(Kort bemærkning).

Sønderby (V):

Det var i de indledende bemærkninger, fru Anne Grete Holmsgård begyndte at snakke om privatisering, og hun sagde, at det, der sker ude i Christiania, det er privatisering. Men så kan jeg egentlig ikke forstå, hvis fru Anne Grete Holmsgård er så glad for privatisering, at hun så ikke kan acceptere regeringens privatiseringsforslag. Men det hænger nok sammen med, at fru Anne Grete Holmsgård ikke rigtig har set sammenhængen i regeringens privatiseringsforslag, for hvis det, der sker derude, kunne lade sig gøre ude i samfundet, faldt det hele da fra hinanden, for så kunne man køre uden om bevillinger, man kunne køre uden om moms, man kunne køre uden om at betale el osv. Hvis det var privatisering, ville samfundet nok ret hurtigt falde fra hinanden, så jeg tror nok, det er en forenkling.

Så må jeg også lige sige, at de miljøkrav, som fru Anne Grete Holmsgård ikke tager så højtideligt i Christiania, er de samme miljøkrav, som fru Anne Grete Holmsgård og hendes parti her i folketinget kræver ude omkring i levnedsmiddelbutikker og alle andre steder, og derfor synes jeg nok, det er en forenkling.

Så blev der til sidst sagt, at man ville ikke give noget. Folketinget har med eller uden venstres stemmer ladet Christiania køre i 10 år, så de har fået en chance for at prøve at få det på plads, men det er ikke bragt på plads endnu.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nej, hr. Sønderby, Christiania har ikke fået nogen chance. De har fået et åndehul hele tiden og en stakket frist. Det var faktisk først i 1982, at de fik et signal om, at nu ønskede man ikke at fjerne Christiania, men de har aldrig fået den chance, der har bestået i, at man har givet dem en konkret støtte.

Det, jeg sagde om miljøloven, var, at det er ikke på Christiania, man finder de store lovbrudere på miljøområdet, og jeg kan ikke forstå, hvordan hr. Sønderby kan stille sig op og sige det, han sagde om levnedsmiddelkontrol. Mig bekendt er der ingen problemer af den slags på Christiania, og jeg vil anmode hr. Sønderby om at forhøre sig hos stadslægen, hvis han er i tvivl om det.

Det er da klart, at når jeg tager spørgsmålet om privatisering op, er det selvfølgelig modsætningsfyldt, men det var netop for at påvise hykleriet i det, venstre siger, i det, de konservative siger, i det, CD siger, og i det, kristeligt folkeparti siger. Man siger privatisering her og dér, men når det kommer til stykket, hvad er det så, man mener? Ja, så mener man, at man vil have privatiseret nogle problemer sådan, at de blive fejet ind under tæppet, for det private initiativ, der eksisterer i Christiania, bryder man sig ikke om. Når vi andre foreslår privatisering af det private erhvervsliv, skal man heller ikke have noget at gøre med det. Når vi foreslår privatisering af folkekirken, skal man heller ikke have noget at gøre med det. Vær dog i det mindste så præcise, så seriøse og så alvorlige, at I siger, hvad det handler om, fremfor hele tiden at lave det hykleri!

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti har altid ment, at Christiania burde rømmes, og det mener vi stadig. Vi mener, at det ud fra sociale og menneskelige grunde er nødvendigt, at det sker, og at det burde være sket for længst. Alene for børnenes skyld burde det være sket.

Der er sociale problemer i stor målestok i Christiania, det er der ingen, der nogen sinde har benægtet. Men efter vor opfattelse burde disse sociale problemer løses af de respektive kommuner, hvor de indbyggere, der er i Christiania, retteligt hører hjemme.

[Steffensen]

De udlændinge, som også er i Christiania, burde efter vores opfattelse sendes hjem til de lande, de er kommet fra. Som det har udviklet sig, er det gået sådan, at man har fået et tiltrækningssted for yderst uheldige elementer. Vi kan bare tænke på hash- og narkotikaproblemet, som jo er nævnt adskillige gange her i dag, og man kunne henvise til det, vi lige har oplevet i Nordisk Råd, hvor vi heller ikke denne gang undgik vore nordiske broderfolks bemærkninger om de problemer, som vi opretholdt ved at bevare Christiania.

Der er mange tragiske eksempler på, at fædre og mødre fra de nordiske lande gerne vil have fat i deres børn og finder dem under yderst ilde forhold, just omkring Christiania, for slet ikke at tale om al den ulovlige erhvervsvirksomhed, som finder sted derude, og som jo også så klart kom frem i statsministerens svartale.

Men folketingets flertal har altså hidtil ønsket noget andet. Man har dog fastholdt, at forholdene i Christiania skulle lovliggøres. Det er beskæmmende, at Københavns kommune ikke har villet deltage i embedsmandsgruppens arbejde, men kristeligt folkeparti forventer, at vi dog snarest må kunne få besked fra Københavns kommune, så vi kan få deres bemærkninger til den rapport, som nu foreligger, da den jo alene bliver baggrunden for at komme videre med sagen.

Kristeligt folkeparti er enige i statsministerens betragtninger her i dag og navnlig i, at det strider mod almindelig dansk retsbevidsthed, at der kan gælde andre love for Christiania end for det øvrige samfund.

I øvrigt er der ingen grund til at gå nærmere ind i problematikken. Det er jo næsten utallige gange, der er holdt taler omkring Christianias problemer. Synspunkterne fra forskellig side kender vi alle. Kristeligt folkeparti mener, det er på tide, at vi nu finder frem til et handlingsgrundlag. Det handlingsgrundlag har vi ikke, før det er således, at vi kan få Københavns kommunes bemærkninger til den rapport, som foreligger, og så forventer vi, at der derefter vil komme et udspil fra regeringen.

Når man foreslår – og det er også nævnt i rapporten – 50–105 mill. kr., alt efter hvilken model man nu vil foretrække til renovering af forholdene i Christiania, vil jeg godt spørge miljøministeren, om det forslår. Når man

tænker på, hvad vi ellers i øvrigt stiller af krav i samfundet til bygninger og bygningers vedligeholdelse og øvrige krav i almindelighed, er det så således, at man kan regne med, at 105 mill. kr. forslår i den sammenhæng? Er det ikke helt andre tal, der skal på bordet, hvis man ønsker at gå videre ad den vej?

Jeg siger det i relation til de problemer, der naturligvis vil være, når beboerne i Christiania skal tilbage i de kommuner, hvor de hører hjemme, og hvor de sociale problemer så skal løses. Det skal sættes i relation til det, det så virkelig ville koste, hvis man taler om et alternativ i Christiania med hensyn til renoveringen dér.

I øvrigt skal jeg afslutte med at sige, at vi håber, at den tid snart kan oprinde, da baggrunden foreligger for, at der kan komme et konkret politisk udspil, der kan løse problemerne omkring Christiania.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg forstod på hr. Steffensen, at han mente, at det var de kommuner, hvor folk oprindeligt var kommet fra, der skulle løse problemerne. De fleste kommer jo fra København, og jeg vil da godt have at vide, om hr. Steffensen på noget tidspunkt har set så meget som gnisten af positiv vilje fra Københavns kommune til at være med til at løse problemerne. Overborgmesteren har ikke engang villet gå ind i koordinationsudvalget. Hvor er det så, man ser de små positive pip henne?

Jeg er ikke sikker på, at jeg hørte rigtigt, det vil jeg gerne have at vide. Sådan som jeg hørte det, sagde hr. Steffensen, dels at folk burde sendes hjem til de kommuner, de kom fra. Jeg vil gerne have at vide, om det gælder alle os andre, der er eller kunne være såkaldt sociale tilfælde i København. Skal vi også tilbage til Jylland og Fyn, og hvor vi ellers kommer fra? Det andet var, at alle de udlændinge, der var på Christiania, skulle sendes tilbage. Gælder det også resten af indvandrere i Danmark? Skal de også sendes hjem, hvis de på en eller anden måde i en periode har brug for at få fra det sociale system?

(Kort bemærkning).

Steffensen (KrF):

[Steffensen]

Nej, det gør det ikke, fru Anne Grete Holmsgård. Vi opfatter ikke Christiania som et normalt samfund. Vi opfatter det som et sygdomstegn i vort samfund, at vi har Christiania, og de beboere, som er kommet i Christiania, er efter vores opfattelse mennesker, der bør hjælpes dér, hvor de hører hjemme, og det vil sige i de kommuner, de er kommet fra. Og de, kan vi kalde det unge mennesker eller flygtninge af den ene eller den anden art, som Christiania har tiltrukket, mener vi det først og fremmest er deres hjemlands opgave at tage sig af.

Med henblik på bemærkningerne om Københavns kommune er jeg enig i, at Københavns kommune kunne man meget ønske gik mere aktivt ind i problemerne. Det var det, jeg gav udtryk for: jeg håber, Københavns kommune snarest vil komme med sine bemærkninger til den rapport, som foreligger, da det ifølge det, vi har fået oplyst i dag også fra statsministeren, er baggrunden for, at man kan komme videre med sagen.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det dér hænger jo overhovedet ikke sammen. Når det gælder lov og orden, skal der gælde de samme regler på Christiania, som skal gælde i resten af samfundet. Når det gælder sociale problemer, skal der gælde særregler for Christiania, ud af vagten, særregler, som ikke skal gælde for resten af samfundet, hvis jeg forstod det rigtigt. Flygtninge, der bor på Christiania, skal ud af vagten, hjem til hjemlandet, men i resten af samfundet skal de blive. Ja, kristeligt folkeparti tør selvfølgelig overhovedet ikke sige andet.

Så sagde hr. Steffensen også: ja men det er et sygdomstegn. Hvad er forskellen på at få bistandshjælp, når man bor på Christiania, og at få bistandshjælp, når man bor på Nørrebro? Jeg vil ærlig talt godt have at vide, hvad forskellen er, hr. Steffensen.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Bortset fra den sidste talers meget fantasifulde postulater om alle andres meninger, som jo slet ikke havde noget med realiteterne at gøre, uanset om det gjaldt hr. Steffensen eller de andre, som har haft ordet, synes jeg, debatten har været saglig og sober, og det vil jeg gerne sige tak for. Jeg synes, den har væ-

ret nok så nyttig. Jeg har ikke så meget at føje til nu ud over en bemærkning til hr. Poulsgaard. Jeg har ligesom alle andre lagt mærke til, at hr. Poulsgaards indlæg i dag har været meget analytiske, man kan også godt sige meget tolerante, langt mere positive end tidligere, og det vil jeg gerne anerkende.

Med hensyn til dagsordenen tror jeg, at mange af os har sympati for den, også for intentionen i den. Alligevel vil jeg anbefale, at man stemmer imod dagsordenen, og det er ud fra den opfattelse, at dagsordenen trods alt er uklar i sine konsekvenser.

Hvad fører den dagsorden til? Hvis vi vedtager den, så må vi jo optræde i fuld overensstemmelse med dagsordenens tekst, sådan er det, og hvis man tager teksten efter pålydende, ja, så står der, at folketingsudtaler, at landets love også skal overholdes i Christiania. Det pålægger man regeringen at sørge for, og det skal være inden udgangen af 1984. Det vil sige, at der i enhver retning skal ske en lovliggørelse af det nuværende Christiania. Det omfatter naturligvis også, som teksten er formuleret, alle bygninger. Men skal vi klare den opgave, så forudsætter det en bevilling og en omkostning på et sted imellem formentlig 50 mill. og 105 mill. kr., og egentlig tror jeg, at hr. Poulsgaard og fremskridtspartiet selv vil være noget betænkelige ved, at man sådan uden videre blot ved at vedtage en dagsorden begiver sig om bord i en så stor omkostning. Dertil kommer, at selv om bevillingen stilledes til rådighed, så ville det nok fysisk være umuligt at få alle disse lovliggørelser ordnet inden den 1. januar 1985.

Selv om jeg personligt, sikkert også mange andre i salen, har megen sympati for den nok så afbalancerede dagsorden, hr. Poulsgaard ved denne lejlighed har fremsat, så mener jeg, det er betænkeligt at vedtage den. Derfor må jeg nå til den konklusion, at det rigtige, som hele forhistorien i sagen nu er, er, at vi afventer Københavns kommunes indstilling i sagen. Vi må igennem den passage. Man kan diskutere, om skiftende regeringer skulle have behandlet Christianiaproblemet på en anden måde for 1 år siden, for 2 år, for 3 år, for 5, for 8 år siden, men det kan jo ikke hjælpe nu. Nu er situationen, som den er, og vi har fået disse forskellige udredninger, og vi afventer Københavns kommunes indstilling, og det er naturligt, for

[Statsministeren]

København er dog hjemstedskommunen for Christiania og Christianiaproblemet.

Lad os nu vente på den indstilling fra Københavns kommune – jeg mener, vi har grund til at tro, at den kommer meget hurtigt – og lad så regeringen få en chance for at nå til en konklusion, og så er det naturligvis regeringens opgave at gå i folketinget med et forslag. Hvad forslaget kommer til at gå ud på, ville det være forkert at sige noget om på nuværende tidspunkt. Lad nu Københavns kommune få den chance at komme med sin indstilling til os. Så har vi et beslutningsgrundlag, og så mener jeg, vi kan få tingene afklaret. Ud fra det synspunkt må jeg trods alt nå til den konklusion, at det er rigtigst at stemme imod hr. Poulsgaards dagsorden.

Poulsgaard (FP):

Der var vist en sang: »Han har min sympati« osv. Jeg takker da for den megen sympati fra statsministerens side.

Jeg er under debatten – ikke her fra folketingets talerstol, men i salen – blevet spurgt: hvad er det for en hund, der ligger begravet? Hvad er det nu, I er ude på? Er I ude på at sætte lus i skindpelsen? Nej, vi er overhovedet ikke ude på at sætte lus i skindpelsen. Vi er kommet til den realistiske erkendelse, at Christiania ligger dér, hvor det ligger, og dér har det nu ligget i 11 år, og nu skal vi altså have det lovliggjort. Det er statsministeren enig i. Vi kan ikke have ulovlige tilstande nogen steder i Danmark. Vi har sat tal på, vi har sagt inden udgangen af året 1984, men jeg har erklæret mig villig til at forhandle om datoen. Det er da muligt, at det er strammet lovlig meget op.

Jeg må i hvert fald imødegå det, når statsministeren siger, at det først og fremmest er Københavns problemer, nu skal vi vente, nu skal vi vente. Ja men hr. statsminister, vi kan ikke blive ved med at vente. Det er ikke Københavns kommunes problem. Det er hele Danmarks problem, at der er visse steder i landet, hvor man tolererer ulovligheder, men ikke andre steder. Derfor mener vi ikke, at det er Københavns problem. Vi mener, at det er et dansk problem, og vi har netop sat dato på, for vi vil ikke blive ved at vente på at få lovliggjort dette. Men det skal da ikke skille os ad, om der skal gå 2-3 måneder mere. Det vil vi da gerne tage en forhandling med stats-

ministeren om. Jeg synes nok, at det er med en lidt tynd begrundelse, regeringspartierne vil stemme imod dagsordenen, men vi skal ikke komme op at skændes nu, hvor det går så godt med sympatien. Jeg håber og tror, at dette kan udmønte sig i, at vi når til enighed.

Til fru Anne Grete Holmsgård vil jeg sige, at jeg ikke vil konkurrere med dig i at holde taler heroppefra, det har jeg slet ingen planer om. Om vi vil tolerere ulovlighederne andre steder? Nej, selvfølgelig vil vi ikke det. Men kan fru Anne Grete Holmsgård nævne mig ét eneste eksempel i kongeriget Danmark på værtshuse eller bygninger eller alt muligt andet, hvor man i 10-11 år har vidst, at her foregik der noget ulovligt? Det kan hun ikke. Det kan fru Anne Grete Holmsgård kun påvise i Christiania, og da vi jo helt klart ved, at der foregår ulovligheder, ønsker vi, at de ophører.

Men ellers vil jeg gerne sige, at selv om man ikke vil støtte dagsordenen, skal det ikke skille os ad. Jeg er glad for, at vi har haft denne debat, og jeg mener, at tånen har været rimelig god. Vi kan måske nå dertil, at vi får Christiania lovliggjort.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg minder om, at det ikke er tilladt at bruge direkte tiltale.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Hr. Steffensen stillede mig et spørgsmål angående økonomien i forbindelse med ændring af forholdene, således at alle kunne blive boende på Christiania.

Må jeg først lige sige, at miljøministeriets ressortområde i denne forbindelse er forholdet til planlovgivningen og forholdet til de fredede bygninger og voldterrænet, der er et jordfast fortidsminde og derfor falder ind under fredningsloven.

Jeg kan dernæst henvise til de af forsvarsministeriet udarbejdede alternativer, hvoraf fremgår, at såfremt alle skal blive boende, vil der være tale om nedrivning af ca. 900 m² bygningsareal plus skure og om genhusning af ca. 200 personer. Der er beregnet en omkostning på ca. 105 mill. kr., men det er svært at sige, om det beløb er det endelige, for der er mange følgevirkninger, som man endnu ikke kan overskue.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Hr. Poulsgaard ville gerne have at vide, om jeg ét eneste andet sted kunne påpege at der var tale om værtshuse, der i 10-11 år havde kørt uden bevilling. Nu vil jeg nødig påstå, at hr. Poulsgaard er naiv, for det plejer han ikke at være, men jeg har da i mine 35 år boet i adskillige kvarterer klos op ad den ene smugkro efter den anden, som har eksisteret år ud og år ind, uden at der er sket noget som helst. Men hvad så med Christiania? Ja, dér må de ikke eksistere. Hvad sker der, når værtshusene og restauranterne på Christiania samler sig og siger: nu foreslår vi myndighederne, hvordan vi kan registreres, hvordan vi kan indbetale til en fælles moms-fond? Ja, så har myndighederne travlt, de sover, de er på ferie, ingen ved, hvor de er henne. De gider simpelt hen ikke snakke med Christiania om det. Det er den besked, man får, når man går i gang med den lovlige-gørelse, som alle har råbt og skreget på de sidste 12 år, og som de gentager her i dag.

Forsvarsministeren (Engell):

Der er blevet stillet et par spørgsmål til mig, formentlig som vicevært på Christiania.

Det ene vedrørte, hvad Christiania har kostet forsvarsministeriet i den periode, det har eksisteret. Når man ser på de samlede drifts- og anlægsudgifter i perioden fra 1971 til 1983, er der tale om et beløb på ca. 22,8 mill. kr. I den tilsvarende periode har beboerne derude ydet et bidrag, der svarer til ca. 3,2 mill. kr. Det vil altså sige, at det drejer sig om, når vi trækker de to tal fra hinanden, ca. 20 mill. kr., som Christiania har kostet. Heraf er ca. 3,7 mill. kr. skatter og afgifter.

Både hr. Løvig Simonsen og fru Anne Grete Holmsgård var inde på spørgsmålet

om bygningsregistreringen og beboernes deltagelse i denne registrering. Hertil må jeg sige, at beboerne ikke som forsvarets bygningstjeneste har mulighed for at vurdere de krav og de bestemmelser, der gælder på dette område, og at forsvarets bygningstjenestes opgørelse naturligvis bygger på et meget betydeligt kendskab til de krav, der stilles.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Poulsgaard (FP) (se foran)

forkastedes, idet 6 (FP) stemte for, 132 imod; 1 (Birthe Rønn Hornbech (V)) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Uddannelsesudvalget (6/3 84):

Udtræder: Ole Vig Jensen (RV)

Nyt medl.: Stinus (RV).

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 7. marts 1984, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 14.42